

זעקת השובת

איסור תחומין
בנסיעה לצדיק

מאת הגאון
ר' צבי ליברמנש שליט"א

דומ"ץ אנ"ש ברמת בית שמש ג'
ורב קהילת ברסלב הר יונה

יוצ"ל ע"י בית המדרש 'נחלת הצדיק'
דחסידי ברסלב הר יונה
לקראת ראש השנה תשפ"ו

אקדמות מילין

היות ועקב המלחמה באוקריינא נעשה מצב הנסיעות מורכב ביותר ופעמים יש עיכוב בדרכים ושבת או יו"ט ממשמשים ובאים. ובשעת הדחק טבעו של אדם להורות לעצמו הוראת היתר ורובם של ההיתרים הם מחוסר ידיעה בסיסית בהלכות אלו, וראיתי שגם אברכים חשובים, יש להם בורות מסויימת בהלכות אלו [למשל, אברך חשוב שאמר לי בלשון תמה "הלא אין תחומין ביו"ט...?"!] ע"כ אמרתי לברר הדבר ע"ג הכתב וגם אם לא כל אחד יבין את כל הנאמר, עכ"פ יתעורר ליבו להיזהר בדבר, דישראל כשרים הם וחפצים לעשות רצונו יתברך, וכל מה נעשה הוא משגגה או חוסר ידיעה.

לתגובות והערות:

148148ay@gmail.com

פקס

15329990584

זעקת השבת

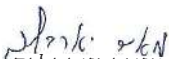
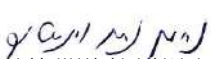
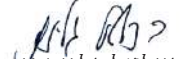
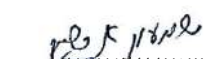
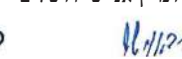
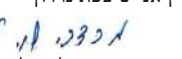
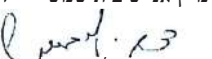
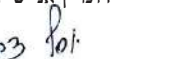
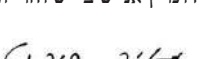
לכל אנשי שלומינו חסידי ברסלב היקרים די בכל אתר ואתר הע"י, הנה ממשמשים ובאים ימי ראש השנה הקדושים, וכל אחד ואחד מתעורר ומתמלא ברצונות וכיסופים לקיים ציווי הנורא של רביז"ל שציווה עלינו לבוא אליו להיות אצלו על ר"ה 'איש בל יעדר', ולצורך זה מתגבר כל אחד על מניעות שונות בגוף נפש וממון.

וב"ה הולכים ומתרבים העולים לקיבוץ הקדוש וכבר עומדים על עשרות אלפים בלע"ה וכ"י שאין לשער את ריבוי הבתים והתיקונים הנשגבים הנעשים עי"ז שהם עד אין שיעור וחקר אך דא עקא שבין רבבות העולים ישנם שאינם מודעים דיו למשך זמן הנסיעה הארוכה והתלאות הכרוכים בה וביותר שבשנים האחרונות עקב מצב המלחמה באוקראינה והנסיעות דרך מדינות שונות, זמני הנסיעות מתארכות יותר ורבים שאינם מודעים כ"כ למציאות זו והמכשלה כאשר יוצאים לדרך סמוך לשבת או יו"ט עלולים להיתקע בדרכים רחוק מיישוב יהודי ולהיכשל בחילול שבת ויו"ט ח"ו.

וע"כ הננו לגלות דעתינו דעת תורה כי החובה מוטלת על כל או"א שלא לצאת לדרכו אא"כ יש לו זמן מרווח באופן שיוכל להגיע למחוז חפצו ללא כל חשש ונדנדוד של חילול שבת ויו"ט, ואם מאיזה סיבה שהיא רואה כי השבת או היו"ט קרבים והוא עדיין בדרכים, מחויב הוא להישאר ולשבות במקום שנמצא שם, ואפ' באופן שאין לו בידו שופר ולא לסמוך על היתרים מפוקפקים הגובלים באיסורי תורה רבים ביניהם איסורים על כל ד"א נוספים רח"ל, וזה ברור שלא שייך לקבל את התיקונים של ר"ה באופן שיבא ע"י חילול שבת ויו"ט או שאר איסורים ח"ו, והחכם עיניו בראשו לסדר הכל מראש באופן שלא יגיע לידי שום חשש רחוק של חילול שבת, ומצוה לפרסם חומרת הדבר ולדרוש בו ברכים.

ובזכות שמירת השבת והנסיעה לצדיק כהלכה נזכה כולנו לעלות ולבוא בשלום לקיבוץ הק' באומן על ימי ר"ה ולשוב לביתנו באופן הראוי על צד היותר טוב. ולהיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים גמורים לחיים ולשלום בבריות גופא ונהורא מעליא אמן.

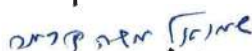
באנו על החתום לכבוד התורה ושמירת שבת ויו"ט

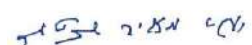
 מאיר יארבלום דומ"ץ אנ"ש צפת	 נחמן נתן וינשטוק דומ"ץ אנ"ש ירושלים	 בצלאל גלינסקי דומ"ץ אנ"ש ירושלים	 נפתלי גבאי דומ"ץ אנ"ש צפת מירון	 שמעון אנשין דומ"ץ אנ"ש בית שמש
 דוד ח. מרגלית דומ"ץ אנ"ש ב"ש ירושלים	 דוד לפק דומ"ץ אנ"ש ביתר	 מרדכי לוי לעבאוויטש דומ"ץ אנ"ש ירושלים	 צבי ליברמנש דומ"ץ אנ"ש ב"ש והר יונה	 מאיר סירוטה דומ"ץ אנ"ש ירושלים וב"ש
 יעקב שילוח דומ"ץ אנ"ש צפת אומן	 נחמן קעניג דומ"ץ אנ"ש צפת	 יוסף צבי פראנקל דומ"ץ אנ"ש בית שמש	 מאיר שכתער דומ"ץ אנ"ש צפת אומן	 יעקב שילוח דומ"ץ אנ"ש צפת אומן

סדר החתימות לפי סדר הא"ה

דברי הרבנים הגאונים חשובי מורי ההוראה המוסמכים מאנ"ש שליט"א פשוטים וברורים, ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר.

נחמן ליברמנש

שמואל משה קרמר

יעקב מאיר שכתער

רביה"ק זיע"א פחד מחילול שבת כמו שמוליכין אותו לגיהנם

ונראה שלפני שניכנס לצדדי ההלכה כדאי להעתיק מה שמובא בחיי מוהר"ן סימן קכ"ז, וז"ל: "פעם אחת נסע למעדוועדיבקע, וכו' והוכרח לשבות בכפר האלווקיoka וכו' כי הסוסים נתייגעו ולא יכלו לילך, ונתאחר עד שבא סמוך להדלקת הנרות ממש לכפר הנ"ל וכו' וסיפר לפנינו וכו' והיה לו צער גדול מאד שלא יבא לידי חילול שבת ח"ו, ונדמה לו בשעת נסיעתו כמו שמוליכין את האדם לגיהנם שאז בוודאי הפחד גדול עד אין סוף.

כן ממש פחד זה היה עליו מחילול שבת ח"ו וכו' וא"א לצייר זאת בכתב כי כפל דבריו כמה פעמים והפליג מעצם הפחד הגדול והנורא עד אין תכלית שנופל על האדם, בעת שמוליכין אותו לגיהנם ח"ו וממש פחד זה היה עליו אז מחמת שהיה מתיירא שלא יבא לידי חילול שבת ח"ו...

[ואולי כל הפחד היה מחמת שלא היה אז פלאפונים, דא"כ, מסתמא כבר היו מוצאים לו איזה 'היתר' אפי' להגיע למעדוודיבקע...].

וממשיך שם: "...ולא היה להם מה לאכול ולשתות [כמעט פיקוח נפש!] והוכרחו לאכול חלה של דגן, ולקדש על החלה, כי לא היה שם לקדש על היי"ש ואפי' סכין ושום כלי אכילה לא היו להם, (ולפי"ז נראה שהיה המקום, כפר של גויים, ואכסניא של גוי, ולא רצו להשתמש בכליהם הגעולים באיסורים).

בירודי הלכה

א. איסור תחומין:

עירובי תחומין נוהג ביו"ט לדעת כל הפוסקים - ונפסק הדבר להלכה בהלכות שבת סימן - תט"ז סעיף ה' ונשנו הדברים בהלכות יו"ט סימן תקנ"ח סעיף א'.

תחומין אלפיים אמה הוא איסור דרבנן, אך י"ב מיל נחלקו בזה רבוותא וכדלהלן.

תחומין י"ב מיל - נחלקו בזה הראשונים אם הוא דרבנן או דאורייתא, דעת הרי"ף והרמב"ם שהוא דאורייתא, וכתב הרב המגיד שכן גם דעת הגאונים. ואילו דעת הרא"ש והמרדכי שהוא מדרבנן, וכתב הרב המגיד שכן הסכימו גם הרמב"ן והרשב"א.

ולהלכה פסק המחבר כמ"ד חוץ לי"ב מיל הוא דאורייתא (עיי' משנ"ב סי' ת"ד ס"ק ז'), וכמו כן נראה שכן הוא דעת הרמ"א, ועכ"פ חושש לזה (עיי' לשונו סי' ת"ד סעי' א'). וכן הוא במשנ"ב, אף שמביא את דעת הגר"א שי"ב מיל היא דרבנן, אעפ"כ חשש לדעות שהיא דאורייתא (סי' רמ"ח ביאור הלכה ד"ה ופוסק עמהם וכן בסי' ת"ד ביאור הלכה ד"ה למאן דאמר ובד"ה והואיל).

הוצאת כלים חוץ לי"ב מיל - זה לשון השו"ע (סי' שצ"א סעי' ג'): "כליו של אדם קונים שביטה כמותו, ואסור לכל אדם להוציאם חוץ לתחום של בעליהם". וכתב בביאור הלכה (סי' ת"ד ד"ה למאן דאמר) וז"ל: "דע, דלענין הוצאת בהמתו או כליו חוץ לי"ב מיל כתב בכנה"ג דיש מחלוקת בזה, הרלב"ח כתב דזה לכו"ע דרבנן, והר"מ אלשקר סובר דהוא דאורייתא, והעתיקו המג"א". והוסיף שם דבחידושי הרמב"ן איתא דלמ"ד י"ב מיל דאורייתא אף כליו דאורייתא. ולמעשה הסכים להקל אם יוציאם חוץ לי"ב מיל למעלה מי' טפחים.

תחומין למעלה מעשרה - בעיא בגמרא (עירובין מ"ג ע"א) ולא נפשטה: "בעי רב חנניא, יש תחומין למעלה מי' או אין וכו' עמוד גבוה ורחב ד' לא תיבעי

לך דארעא סמיכתא היא, כי תיבעי לך בעמוד גבוה י' ואינו רחב ד' א"נ דאזיל בקפיצה". ע"כ.

והרא"ש נקט לחומרא, וכן הגהות מיימוניות בשם הר"מ, ותמה עליהם הב"י (סי' ת"ד) הלא ספק דרבנן לקולא?

רבינו ירוחם והרי"ף פסקו לקולא.

והרמב"ם בהלכות שבת (פרק כ"ז הלכה ג') כתב: "הרי זה ספק אם יש תחומין למעלה מעשרה או אין תחומין למעלה מי", וכתב הרב המגיד: "ולא ביאר אם ספק זה הוא לקולא או לחומרא", ומביא שם הב"י שהרמב"ם בתשובות ביאר שבכל מקום שתחומין דאורייתא אזלינן לחומרא, ובדרבנן אזלינן לקולא, על כן חוץ ל"ב מיל יש איסור תחומין גם למעלה מי' משא"כ מאלפיים עד י"ב מיל, וכן פסק השו"ע בסי' ת"ד.

דין התחומין במים ונהרות וכרמלית - עוד כתב הרמב"ם בתשובה הנ"ל "אין תחומין דבר תורה בימים ונהרות ולא בכרמלית, וע"כ למעלה מי' אזלינן בהו לקולא, ופסק השו"ע (בסי' ת"ד) כהרמב"ם ולא הביא אלא ימים ונהרות ולא דין הכרמלית, אך הרעק"א והגר"ז סברו דגם בכרמלית אין תחומין דאורייתא וא"כ למעלה מי' אזלינן לקולא, וכהיום להסוברים דאין לנו רה"ר דאורייתא, א"כ גם תחומין דאורייתא אין, ומותר למעלה מי'.

אמנם הביאור הלכה (סי' ת"ד ד"ה והואיל) דוחה דבריהם, וכתב שבדווקא כתב השו"ע ימים ונהרות ולא הביא דין הכרמלית.

ונראה שהשו"ע לא סמך על דעת הרמב"ם בלבד אלא בצירוף הרמב"ן והרשב"א שנקטו שבימים ונהרות אין בהם משום תחומין דאורייתא משא"כ בכרמלית, ועי' במפרשי הרמב"ם שהרבו לתמוה עליו בזה ואכמ"ל. (והנה להרמב"ם שאין שייך תחומין דאורייתא רק במקום שהוא רה"ר דאורייתא, לדבריו אין תחומין דאורייתא רק כשהולך מעיר לעיר בדרך רחבה ט"ז אמה, ולדעת הסוברים שאין רה"ר אלא כשעוברים שם ס' ריבוא, (והרמב"ם עצמו אינו סובר שצריך ס' ריבוא) גם לעניין תחומין דאורייתא צריך להיות דרך שעוברים בו ס' ריבוא).

וביו"ט - האם דינו כשבת לענין תחומין י"ב מיל, בספר 'תיקון עירובין' ח"ב סי' א' האריך להביא מרוב ככל הראשונים שיו"ט שווה לשבת לענין זה,

ומהרמב"ם (פרק כ"ז סע' א) משמע שתחומין ביו"ט דרבנן, (ולכאורה הרמב"ם לשיטתו דכל מקום שאין איסור הוצאה מן התורה, אין תחומין דאורייתא).

אכן הפר"ח (סי' תצ"ה) נקט לדינא שי"ב מיל ביו"ט הוא מדרבנן לכולי עלמא אך הוא כמעט יחיד בזה (והשעה"צ בסי' תקפ"ו ס"ק קכ"ב מצרפו להיתר בצירוף עוד כמה צדדים לענין היתר אמירה לעכו"ם להביא שופר מחוץ לתחום י"ב מיל)

סיכום הדברים: בימים ונהרות אין תחומין דאורייתא, בכרמלית להרמב"ם אין בהם תחומין דאורייתא ממילא למעלה מי' אין בהן דין תחומין, וכן נקטו הרעק"א והגר"ז, והביאור הלכה נקט כשו"ע דדווקא בימים ונהרות אין תחומין דאורייתא, אך בכרמלית יש תחומין דאורייתא וא"כ למעלה מי' נקטינן לחומרא.

ב. רוכב על חמור או בעגלה למעלה מי' - לגבי רוכב על החמור יש הסוברים לומר שדינו למעלה מי' וממילא אין כאן תחומין דאורייתא אך הב"י (רס"ו) מביא מכמה ראשונים הסוברים שרוכב כמהלך דמי (הגהות מרדכי, והרשב"ץ), וע"כ דחה את סברת האומרים שהוא למעלה מי' (עי' במ"ב רס"ו סק"י אך השו"ע הרב בס' רמ"ח בקו"א לא למד כן מסקנת הב"י, וכן הוא באה"ע), ועל הליכה בקרון כתב הב"י וז"ל: "ואם הולך בקרון, כל שהוא רחב ד' אע"פ שגבוה י' או יותר - כארעא סמיכתא היא ואית ביה איסור תחומין לכו"ע אם יוצא חוץ לתחום" (ב"י שם והביאו מ"ב שם להלכה). וכן כתב בשו"ע הרב (בסי' רס"ו ובסי' ת"ד) שבסוס וכ"ש בקרון רכוב כמהלך דמי.

סיכום הדברים: רוכב על החמור - המג"א והמשנ"ב פסקו דרוכב כמהלך דמי כמסקנת הב"י, וקרון לכו"ע רוכב כמהלך דמי.

וא"כ הנוסע ברכב גם אם הוא יושב למעלה מי' טפחים לא יועיל לו כלום דארעא סמיכתא היא ורכוב כמהלך דמי

ג. להכניס עצמו למקום סכנה באופן שיצטרך לחלל שבת מפני פקוח נפש:

משנ"ב (תחילת סי' רמ"ח) האריך בעניין זה, דלרוב הראשונים אין שום היתר בזה, ולהר"ז מותר אפי' אם יכול להיות שיבוא ע"י זה לידי חילול שבת, והריב"ש למד מדבריו שאפי' במקום שיבוא ודאי לידי חילול שבת, מותר.

והביא המג"א (סי' רמ"ח ס"ק י"ד) מהריב"ל ורדב"ז האוסרים. ובביאור הלכה ד"ה ופוסק עמהם הרבה להקשות על השו"ע והרמ"א שנקטו לקולא כהרז"ה, ומסקנתו שאפי' הרמ"א שהיקל ביוצא בספינה הוא רק משום דשם תחומין דרבנן, וגם דהוא ספק אם יצטרך לחלל שבת בידיים, אך ביוצא בשיירא שיש שם חשש דאורייתא של י"ב מיל, צריך לפסוק עם השיירא שישבתו בשבת דכשפסק עמהם, נהפך החילול לספק, ואם לאו, אסור שייסע עמהם, ומדבריו משמע דאפי' מיום ראשון, אע"פ שאין כותב זאת בפירוש, [ובשו"ע נראה דרק מיום ד' דצריך לפסוק].

סיכום הדברים: לרוב הראשונים אסור להכניס את עצמו למצב שיצטרך אח"כ לחלל שבת, להרז"ה והריב"ש דבר זה מותר עד יום ד' ומיום ד' הוא מותר לדבר מצוה אך בתנאי "שיפסוק עמהם לשבות" ופסקו השו"ע והרמ"א כמותם. המג"א נוקט לאיסור כהמהריב"ל ורדב"ז, המ"ב אוסר אא"כ הוא באיסור דרבנן או שהוא ספק.

ועוד ראיתי החת"ס (ליקוטי חת"ס ח"ו סי' צ"ז) דמביא שהרז"ה התיר בספינה, כיוון ששם הוא חשש רחוק פן יישבר הספינה, ואז יצטרך לחלל שבת מפני הסכנה והוא חששא רחוקה ולא בוודאי חילול שבת. ע"ש.

א"כ גם להמקילים, ללא פסיקה שישבות הוא איסור גמור.

ד. מלאכת עכו"ם בשביל ישראל:

סימן רמ"ד סעיף ד': "מלאכת פרהסיה אפי' במטלטלין כגון ספינה הידועה של ישראל, דינה כמלאכת מחובר". וכאשר יהודי חרדי בא לאומן וכולם רואים אותו בא בחילול שבת או יו"ט ה"ז דומה להנ"ל.

ה. אמירה לעכו"ם:

אמירה לעכו"ם ודאי יש כאן, ובשבת שהבערה וודאי דאורייתא, דינה ככדין אמירה לעכו"ם במלאכה דאורייתא, והא לך לשון המשב"ז סי' רמ"ח ס"ק ה' "ואף בספינה של עכו"ם ומוליך בשבת ועושה ג"כ מלאכות ד"ת אף בקיבולת איני יודע טעם היתר דהישראל מקפיד שילך על זמן ידוע"

וביו"ט להרבה ראשונים הבערה דרבנן, שהותר לצורך גדול או לצורך מצוה.
וע"כ הוא יותר קיל משבת לענין זה.

ו. הדבר הקשה מכולם - חילול ה':

ואין כדאי להאריך בזה שלא לעורר קטרוג ח"ו.

הנסיעה לאומן על ראש השנה תשפ"ה

ועתה נבא לדון במקרה דנן:

גם אם ננקוט שמותר לאדם לצאת לדרך ביום ו' לצורך מצוה, ואע"פ שיצטרך לחלל שבת מפני פיקוח נפש, אך דבר פשוט הוא זה, שצריך לפסוק עמו שישבות, ואין שום פיקוח נפש לשבות ג' ימים בתוך רכב בתחנת דלק, ואין צריך לומר שיכולים לשבות במלוניות שיש בדרכים בשפע ואין כאן שום פיקוח נפש, [כשאמרתי זאת לאנשים הם ממש הזדעזעו, הייתכן כזאת להיות במלונית מרוחקת מיישוב יהודי ג' ימים, הלא זה ממש פיקוח נפש, אך תמיהתי היאך כל המטיילים למיניהם נופשים שם ואינם מתים? וד"ל]. ואם לא פסק עמו או שפסק עמו ואינו רוצה לשבות, חייב לירד הוא לבדו מהרכב בהזדמנות הראשונה המתאפשרת גם כשאינו נעים כ"כ [ובמג"א כתב שכבר נהגו אפי' לסכן את עצמם קצת], ומערב ר"ה תשפ"א למדנו שאנשים נשים וטף לנו בשדות בלארוס סמוך לגבול עבור ספק ספיקא בן בנו של ספק ספיקא שיוכלו לעבור את הגבול וחזרו כולם לארץ ישראל בשלום.

וגם אם תאמר שלשבות כהיום בזמן מלחמה בתחנת דלק או מלונית הוא פיקוח נפש א"כ אסור לצאת לדרך מאחר ואינו יכול לפסוק עמו.

וגם בדרך אפשר ליכנס למזבז או לברסלב וכד'

ולא התירו חז"ל שום חילול שבת אפי' מדרבנן עבור תקיעת שופר (סימן תקפ"ו סעי' כ"ב) וד' מינים ותפילה במניין [ואפי' לנסוע במעבורת, שהוא מעל י' מהקרקע על פני הים או הנהר, והוא ע"י עכו"ם, ואין שם שום מלאכה דאורייתא אלא שיוט ע"פ המים - לרוב הפוסקים הוא איסור גמור (שע"ת רמ"ח ס"ק ז' ובמ"ב סי' תרל"ט ס"ק ט"ו)].

יש כאן איסור דאורייתא לאומרים שי"ב מיל דאורייתא, ואף לפי הרעק"א והגר"ז שצריך הי"ב מיל להיות ברה"ר, שלוש תשובות בדבר; א. לרוב הפוסקים כהיום, יש רה"ר דאורייתא. ב. אף דנוהגים שכהיום אין לנו רה"ר דאורייתא, אך בדרך העוברת מעיר לעיר מה שנקרא בלשון הגמרא 'סרטיא', יש הסוברים (הרמב"ן) שלכו"ע רה"ר היא, והביאור הלכה (סימן שמ"ה ד"ה שיש ס' ריבוא) חושש לדבריו. ואף אם נאמר שאף

בזה נהגינן להקל [כמובא בשע"ת בסי' הנ"ל, וכן המ"ב בעצמו (בסי' שס"ד ס"ק א') מביא המנהג להקל בזה], אך בדרכים אלו של אוקראינה, יתכן שהם ארוכים ביותר שעוברים בהם מעל ס' ריבוא. ג. והוא העיקר הוא שגם אם נילך בכל הנ"ל לקולא הלא גם לשיטתם איסור תחומין דרבנן וודאי יש כאן, וכבר נתבאר לעיל שאף להסוברים דהוא איסור דרבנן א"א לסמוך על זה שהוא למעלה מ' דלא גרע מקרון.

היוצא מכל האמור לעיל, שאין שום היתר להמשיך בנסיעה בער"ש ללא פסיקה עם הנהג שיעצור לשבות במקום הבטוח שיש לפני כניסת השבת, ואם אינו רוצה לפסוק עמו או שאין מקום כזה להמ"ב הוא מעכב, וגם אם יבא מאן דהוא להקל כשאין הנהג רוצה לפסוק עמו או שפסק עמו וחזר בו, אין שום היתר לעבור ליד מלונית ולא לעצור שם לשהות עד אחר יו"ט.

ולגבי פיקוח נפש - יחשוב האדם היטב היטב לפני שאומר המילה פיקוח נפש. כשאדם ירגיש שזה פיקוח נפש לחלל שבת אז כל השאלות הללו לא יהיו רלוונטיות... ואין הכי נמי, הנקלע באמת למצב פיקוח נפש או מצד רוצחים, או שאין לו דברי מאכל ויוכל להסתכן, או אדם שבריאיתו רופפת או ילדים קטנים התלויים בו שיוכלו להסתכן או מחמת הקור, כל מקרה צריך לדון בו לגופו של עניין.

ובסי' רמ"ח הביא המג"א (ס"ק ט"ז) שאם מתיירא להתעכב במדבר שמא יפגעו בו חיות רעות או יפגעו לסטים ויגזלו בהמתו ולא יוכל לילך ויסתכן, או ייקחו ממנו מזונו ולא יוכל להתקיים במדבר, או ייקחו ממנו מלבושיו בזמן הקור, כולם הם בכלל ספק פיקוח נפש ומותר לילך עמהם.

והנה אין להכחיש הנמצא בראשונים הסוברים דההיתר בספינה הוא משום שהעכו"ם מוליכו ואין הישראל עושה כלום (רשב"ם, הובא בתוס' עירובין מ"ג ע"ב) וע"כ רוצה להתיר גם בקרון וע"ש בתוס' וברא"ש (סי' ל"ח) לחלק בין ספינה לקרון אפי' לסברא זו, והרשב"ם עצמו חזר בו ובתוס' משמע שחזר בו ממה שרצה להתיר להיכנס לקרון בשבת, אך בריטב"א בחידושי (עירובין מ"ג ע"א) משמע שחזר בו מהיתר הקרון מכל וכל.

ועי' בסי' ת"ד ביאור הלכה ד"ה ואין, מה שמביא מהחת"ס ועוד פוסקים בעניין נסיעה ברכבת שאסור משום תחומין, בנוסף לשאר איסורים המבוארים שם, וכן פסק בפשיטות בכף החיים (סי' ת"ד).

היוצא מכל זה, דלכל הפוסקים אשר מפיהם אנו חיים יש בזה משום איסור תחומין ויש הסוברים דהוא דאורייתא ויש הסוברים שהוא דרבנן.

ועוד יש בזה משום מלאכה שעושה עכו"ם בשביל ישראל, וגם משום אמירה לעכו"ם, וגם צריך היטב לידע איך להתנהג עם חפציו, ובפרט בשבת שיש גם איסור הוצאה, ואין כאן המקום להיכנס לזה כי יש בזה פרטים רבים וגם תלוי אם יש עירוב או אין עירוב.

ולסיום הדברים, אביא מה שכתב השואל ומשיב (מהדורה חמישאה סי' ג') לגבי אחד שהתיר לנסוע ברכבת מחוץ לתחום, והביא ראשונים לדעתו, להפוך כל דבר לספיקא וספק ספיקא ועי"ז להתיר האסור.

וזה לשון קודשו: "והכלל אם באנו לדון אחר מה שקיימו וקיבלו היהודים עליהם מה שכתוב בשו"ע ואחרונים, יינתקו כל יסודי הד' שו"ע ח"ו. ואנו אין לנו רק לשמוע בקולם ויסכר פי דוברי שקר המלעיבים במלאכי אלקים וזבוב מות יבאישו שמן רוקח ויחפשו רק לבקר מומין". עכ"ל

תשובה מפי פאר חבורתנו החסיד הגדול רבי לוי יצחק בנדר שעונה על השאלה האם מותר להקל ולהיסמך על דעה נידחת הלכתית בכדי לנסוע לקיבוץ באומן (מתוך הקונטרסים טעם זקנים קמ"ב):

"א איד (כוונתו לר' שלמה גבריאל הכהן. היה זה בשנה הראשונה לאחר פטירת ר' אברהם ב"ר נחמן) איז געווען וואס ער האט געהאט מסירות נפש צו פארן צום רבי'ן אויף ראש השנה פון פוילן, א איד א צדיק ע. אז ער איז געקומען אין עפעס א דארף לעבן אומאן, "חראסטיניווקע", א צוואנציג קילאמעטער, האט ער נישט געוואלט אריינפארן נאך דער צאת הכוכבים. ער האט געהאלטן דארטן ראש השנה אין דעם דארף.

ער האט "נישט" געהערט קיין תקיעות, און ער האט "נישט" מחלל יו"ט געווען – די הלכה איז אזוי. מוצאי יו"ט איז ער געקומען קיין אומאן.

ביי אונז איז אזוי חביב ראש השנה; דאס איז א געוואלדיגע זאך, א איד, געפארן פון פוילן במסירות נפש, און ער איז שוין געווען – אבער אז ס'איז געווארן יו"ט – ער איז דאך בלויז אכצן קילאמעטער לעבן אומאן, וואלט ער דאך געקענט זיך געבן עפעס אן עצה, אדער געבן עפעס א דריי מיטן גראבן פינגער און זיין אין אומאן ראש השנה, ער האט אבער אלץ מפקיר געווען!

פארוואס? ווייל מען טאר נישט!

כ'האב דיר נאר דערציילט א מעשה פון פארן צום רבי'ן
אויף ראש השנה!

ער איז שטיין געבליבן בלויז א אכצן קילאמעטער
"חראסטיניווקע" איז בלויז איין סטאנציע פון אומאן, א
אכצן-צוואנציג קילאמעטער, עס געדויערט מיט דער באן א
שעה צו א דריי-פערטל שעה; איז ער געבליבן דארטן ראש
השנה, ער האט קיין תקיעות נישט געהערט, ער האט קיין
תפילה בציבור נישט געהאט, און ער איז נישט געפארן אום
יו"ט!

זעהסטו ארויס ווי אזוי ביי אונז איז דער שולחן ערוך
חשוב!

דער רבי איז גרויס, און דער ראש השנה איז גרויס
, אבער – –

דא גייט נישט קיין וועגן – טוהן שלעכט צוליב א
מצוה, דאס טאר איך נישט.

אט דאס איז אונזער חשיבות; אזוי ווייט איז דער שולחן
ערוך ביי אונז גרויס, אז אפילו קעגן דעם רבי'נס ראש השנה
– א געוואלד! – נישטא. און ער האט נישט קיין תקיעות
אויך נישטא.

תרגום ללשה"ק:

אצלנו היה יהודי, יהודי צדיק, שהיה לו מסירות נפש לנסיעה לקיבוץ של הרב'ה בימי ראש השנה, הוא נסע באותן הימים מפולין הרחוקה עד לעיר אומן, ומשום מה נתארכה נסיעתו והוא מצא את עצמו במרחק של כ-20 קילומטר בלבד מאומן, הוא הגיע לכפר "חראסטיניווקע" הסמוך לאומן, אבל הוא לא רצה לנסוע לאחר שנכנס יו"ט. הוא שבת שם ב-"חראסטיניווקע" הוא לא שמע תקיעות, אבל חילול יו"ט בופו"א לא!, כך היא ההלכה, רק במוצאי יו"ט הוא המשיך את דרכו לאומן.

אצלנו כ"כ חביב הראש השנה, זהו הרי דבר נורא, וכאן יש יהודי שעשה כ"כ הרבה מסירות נפש בכדי להגיע לקיבוץ, והוא בסה"כ במרחק של 18 קילומטר מאומן, אבל כאשר הגיע יו"ט הוא עצר ושבת שם, הוא יכל לתת סיבוב עם האגודל, ולהמשיך לאומן, אבל הוא הפקיר את הכל!

ולמה? בגלל שאסור!

מכאן רואים כמה חשוב אצלנו השולחן ערוך!, הרבי הוא גדול, והראש השנה שלו הוא גדול, אבל... אצלנו לא עושים דבר רע בכדי לקיים מצוה! את זה אסור לעשות!

"זוהי חשיבותינו; אצלנו השו"ע כ"כ גבוה שאפי' מול היקר לנו מכל – הראש השנה של הרבי, שהוא נשגב מבינתנו, גובר השו"ע, ולא עוברים חלילה על שום סע"ק עבורו"